

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 22. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm1750/facsimile.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

da ogsaa er den i Fædreland, men uagtet vor Opmærksomhed derved fastes paa et Rum i Bredden af 6-700 Mile, maas vi dog stadig bemærke, at Alt hvad der ligger vesten for Hertules-Støtterne eller Strædet ved Gibraltar (Norve-Sund) og Alt hvad der ligger øst for den Finste Bugt, det Kaspiske Hav og Indus Floden, ligger udenfor Historiens Skueplads baade i Oldtiden og Middelalderen, saa det er først i Nyaaars-Tiden, den uoversele Retning kraftig har aabenbaaret sig, ved at udvide den menneskelige Syns-Kreds og Vidskabs-Kreds, saavidt muligt, over hele Kloben, hvorved de skulte Lande i Ost og Vest tilhjemm det hede Syden har begyndt at træde ud af deres Dunkelhed.

Indskrænke vi os nu, efter Historiens Anvisning, til dette Midt-Land (Midgaard), der ogsaa endnu er det egentlige Mand-Hjem, da deler det sig selv med skarpe Grænser, i Asien ved de Tauriske Berge og i Europa ved Alperne og hvad dermed staaer i Forbindelse, thi der sydens for paa en Bredd-Strækning af halvtredshundred Mile (eller mellem 30 og 45 Graders nordlig Pol-Høide) ligger den egentlige Vin-Gaard og Oliven-Skov, Hvede-Mark, og Silke-Vede, som utgjorde Historiens Skue-Plads i Oldtiden, og hvad der ligger nordens for, som Man kunde kalde Alids-Gaarden og Humle-Haven, Ege og Naale-Skoven, Rug-Vangen, Bøge-Helmen og Hør-Stykket, begynder først i Middelalderen at vinde den Betydning, Man nu fristes til at tænke det har havt fra Alids-Tid. Her at orientere sig paa Historiens Skue-Plads, gjør Man de saarsag vel i, bestandig at have Middels-Havet i Syden og Øster-Søen med hvad dertil hører i Norden, uafsluttelig for Øine; thi skøndt Skue-Pladsen i Oldtiden strækker sig længere mod Osten, bliver Middels-Havet dog Begivenhedernes Middels-Punkt, og hvad der siden virkelig har gjort Epoche i Hist-

rien, enten findes i Kredsen omkring Øster-Søen og Skattegat, eller er dog aabenbar udgaaet derfra.

Herof kunde Man fristes til at tænke, at den Varne Havet udbreder i sit Nabo-Lag var den Oplysende og Solsens den Udmattende, men da alle Strands-Siddere er langt fra at være lige daadfulde, viser allerede det, at Grunden ligger dybere, saa Thetys bliver kun Moder til Achil, naar Gudene selv faste hende til deres Yndling og give hendes Betydning. Naar imidlertid Folk med Kland og Kraft komme til Skilnerne og see ikke det vilde men det fornildede, indenlandske Hav for sig, da er det ganske naturligt at de føle en egen Drift og Driftighed til at pleie saa vid en Mark, og det søder nødvendig, under venligt og sændeligt Samkvem, den Begel-Vielning hvorved alle Kræfter udeikle og alle Forhold klare sig.

Herov mindes vi om de mangfoldige Handteringer og Nærings-Veie, der gives i Verden, og mens det følger af sig selv at Ager-Dyrkingen emment er det Samme for det Borgerlige Selskab, som det daglige Brod for enhver af os, kan det nek behøve at erindres, at der til dette faste Element maa komme et flydende, naar Menneske-Klæden skal glæde sig ved Stavn, der ellers sædvanlig gaar i Staae, saa dens Historie bliver kun et Bind Almanacke, hvori Mars-Tallene og Mars-Tidene spille Hoved-Rollen, og selv de stærke politiske Omvæltninger blive knap saa mærkbare, som usædvanlig stærke Jævnvogns-Storme og Søehverv-Doversommelser. Dette flydende Element i Folke-Livet hører naturligvis til Vandet, ligesom det faste til Landet, men Erfaring lærer at Flode vil kun lidt forslaa, med mindre Man følger dem ud i Havet; thi ellers bidrage de netop til at indskrænke Syns-Kredsen og gløre Voet eensformigt. Det er i denne Henseende merefont at sammenligne Old-

